

Integrationsministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

København, den 10. november 2009

Dansk Røde Kors' bemærkninger til Lov om ændring af udlændingeloven *(Ændring af reglerne om indvandringsprøven, advokatbistand til uledsagede mindreårige asylansøgere, ændring af ydelsessystemet for asylansøgere m.v.) Lovkontorets J.nr. 09/03967.*

Idet der henvises til ministeriets høringsbrev af 28. oktober 2009, fremkommer Dansk Røde Kors hermed med organisationens bemærkninger til lovforslaget.

Dansk Røde Kors skal indledningsvis bemærke, at organisationen finder det glædeligt, at embedsmandsudvalgets anbefalinger tages til efterretning og har dannet baggrund for en række forslag til ændringer af udlændingeloven, der vil forbedre forholdene for asylansøgere i Danmark på flere områder.

Udvidelse af tilbud om advokatbistand til uledsagede mindreårige

Det foreslås, at unge uledsagede mindreårige asylansøgere, udover advokatbistand ved behandlingen af asylsagen i Flygtningenævnet, også tilbydes advokatbistand efter et afslag fra Flygtningenævnet eller afslag i åbenbart grundløs proceduren.

Dansk Røde Kors bifalder i høj grad, at der sker denne udvidelse af advokatbistanden til uledsagede mindreårige, da det også i situationen, hvor myndighederne skal vurdere spørgsmålet om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 3, nr. 2, er meget relevant, at de unge får advokatbistand og rådgivning til at træffe vigtige beslutninger om fremtiden. Som ung kan det være særdeles vanskeligt at overskue, hvilke muligheder der er for andre former for opholdstilladelse efter afslag i Flygtningenævnet eller efter afslag i åbenbart grundløs proceduren, og en advokat vil kunne give den bedste rådgivning i disse situationer. Rådgivning om dette ligger ud over, hvad der med rimelighed kan forventes af frivillige repræsentanter.

Det er Dansk Røde Kors' holdning, at de unge har brug for så kompetent juridisk rådgivning som muligt for at kunne navigere i den komplekse danske asylprocedure, og dette forslag ses absolut som et godt og relevant skridt i den retning.

Det kan kun være en fordel for de unge, at advokaten kan deltage i overvejelserne om hjemrejse og konkret rådgive om den enkeltes retsstilling i denne sammenhæng. Efter Dansk Røde Kors' opfattelse, vil det dog tillige være nødvendigt med en egentlig børne/unge-sagkyndig bistand til de unge, da rådgivning til brug for beslutning om hjemrejse og vurdering af omsorgsmuligheder i hjemlandet ligger uden for det juridiske rådgivningsfelt.

Det nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, at de unge f.eks. i forbindelse med overvejelser om hjemrejse har deres repræsentant til støtte på det følelsesmæssige og personlige plan. Dansk Røde Kors finder i tilknytning dertil anledning til at bemærke, at ordningen med at udpege repræsentanter bl.a. blandt organisationens mange frivillige er blevet evalueret af Integrationsministeriet med deltagelse af flere organisationer, herunder Dansk Røde Kors. Dansk Røde Kors har i forbindelse med dette arbejde peget på, at det er et påtrængende problem i praksis, at det ikke er fuldstændig klarlagt, om det er den rådgivningsmæssige eller den sociale del af repræsentantopgaven, der vægter mest.

Dansk Røde Kors skal her opfordre til, at evalueringen af repræsentantordningen færdiggøres således, at der det kan blive afklaret, hvordan ordningen bedst tilrettelægges fremover. Dansk Røde Kors kan fortsat se fordele ved at erstatte den nuværende ordning med en ordning, hvor advokater udpeges som repræsentanter, der rådgiver og vejleder de unge i alle aspekter vedrørende deres asylsag. En sådan ordning vil kunne suppleres af en række sociale aktiviteter og personlig støtte til den enkelte unge, tilrettelagt med Dansk Røde Kors' frivillige.

Ungdomsuddannelse

Dansk Røde Kors har som et af sine mål at skabe en så meningsfuld tilværelse for asylansøgere som muligt, og adgang til arbejde og uddannelse er for alle vigtige elementer i en sådan tilværelse, hvor eksisterende kompetencer fastholdes og nye kompetencer udvikles.

For unge asylansøgere er adgang til uddannelse ikke alene medvirkende til at opretholde meningsfuldhed i asylfasen, men også betydningsfuldt for muligheden for at tilegne sig kunnen, der vil kunne anvendes, uanset om fremtiden er i Danmark eller i hjemlandet.

Det nedsatte embedsmandsudvalg har fundet, at den danske hjemmel til, at unge asylansøgere kan påbegynde en ungdomsuddannelse og fortsætte denne efter, at de er blevet myndige og uanset om de har fået afslag på deres asylansøgning, er uklar. På baggrund af dette fremgår det udtrykkeligt af lovforslaget, at unge asylansøgere har ret til at deltage i ungdomsuddannelse.

Dansk Røde Kors finder, at det er meget positivt og betydningsfuldt, at det i forslaget slås fast, at unge kan deltage i en ungdomsuddannelse, uanset om de undervejs i forløbet bliver myndige eller får afslag.

Vedrørende uddannelser, hvori der indgår lønnet praktik, har Dansk Røde Kors flere gange oplevet, at unge asylansøgere, der er godt i gang med en ungdomsuddannelse, har måttet afbryde uddannelsen, når den unge skal i lønnet praktik, fordi det ikke er muligt for asylansøgere at have en indtægt. Det ses ikke umiddelbart, at der ved nærværende lovforslag er taget højde for dette. Dansk Røde Kors skal derfor opfordre til, at denne problematik også løses således, at de unge også kan deltage i uddannelser, hvor der indgår lønnet praktik.

Derudover har Dansk Røde Kors oplevet, at en ung asylansøger, der var godt i gang med en ungdomsuddannelse, var tæt på at blive nødsaget til at afbryde en velfungerende uddannelse på en teknisk skole på grund af pålagt hyppig meldepligt. Kun på grund af skolens ekstraordinære imødekommethed, kunne asylansøgeren færdiggøre grundforløbet af sin uddannelse. Det bør efter Dansk Røde Kors' opfattelse være en helt naturlig konsekvens af det foreslåede, at praksis for meddelelse af meldepligt til personer, der er i gang med en uddannelse ændres således, at meldepligten lægges på tidspunkter, der ikke medfører fravær fra undervisning eller praktik. Uden en sådan konsekvensændring kan den foreslåede præcise hjemmel til deltagelse i ungdomsuddannelser vise sig at være uden indhold for flere unge.

Endelig skal Dansk Røde Kors også opfordre til, at der etableres en praksis, hvor en ung, der har fået afslag og skal udrejse og står umiddelbart overfor at færdiggøre en ungdomsuddannelse, kan få tilrettelagt sin udrejse således, at afsluttende eksaminer kan færdiggøres. Dette kan have stor betydning for den unges videre arbejdsliv og dermed tilværelse i det hele taget.

Forenkling af ydelsessystemet og afskaffelse af motivationsfremmende foranstaltninger

Dansk Røde Kors arbejder i det daglige målrettet for at sikre bedst mulige forhold for asylansøgere under deres ophold i Danmark. I særdeleshed har børnenes trivsel høj prioritet, og Dansk Røde Kors finder det positivt, at det bl.a. foreslås, at de kontante ydelser til børnenes underhold gøres uafhængige af, hvilken fase forældrene befinder sig i.

Det nuværende differentierede ydelsessystem påvirker børnefamilier uforholdsmæssigt hårdt, idet asylansøgere med børn mærker en relativ større nedgang i kontante ydelser ved overgang fra fase 2 til fase 3, end tilfældet er for asylansøgere uden børn. Dansk Røde Kors må dog i forhold til den foreslåede forenkling gøre opmærksom på, at børn af forældre, der er afviste asylansøgere og som ikke medvirker til udrejse, efter det foreslåede, fortsat vil befinde sig i en særdeles svær situation, idet deres økonomiske forhold ikke ændres ved lovforslaget. Efter Dansk Røde Kors' opfattelse er det bekymrende, at der er mennesker i Danmark, der må leve for så få midler, at de reelt lever under eksistensminimum.

Børnene har ingen indflydelse på, hvorvidt forældrene medvirker til hjemrejse, og der er ikke tvivl om, at den nedgang i ydelser der sker, når en familie får afslag og ikke medvirker til udrejsen er særdeles mærkbar for børnene i familierne. Dansk Røde Kors finder dette bekymrende og skal opfordre til, at tilskyndelse af forældrene til hjemrejse må ske på anden vis end ved at begrænse familiernes økonomi.

I de år, myndighederne har opereret med de såkaldte motivationsfremmende foranstaltninger, er der ikke på noget tidspunkt fundet belæg for, at foranstaltningerne har en effekt på afviste asylansøgers ønske om at forlade Danmark. Det må være ønskeligt, at også afviste asylansøgere kan leve en tilværelse, der giver mulighed for at opretholde kompetencer på alle livsområder, for derigennem at være i stand til at træffe beslutninger om fremtiden. Muligheden for at fortsætte med selvhushold, også efter afslag, er afgørende for, at familierne kan have en selvstændig og værdig tilværelse, og Dansk Røde Kors finder derfor, at denne mulighed bør opretholdes for alle, uanset om de medvirker til udsendelse.

Dansk Røde Kors finder samlet set, at de motivationsfremmende foranstaltninger bør afskaffes og erstattes af tilbud, der kan være med til at hjælpe afviste asylansøgere til at træffe positive beslutninger om deres fremtid, f.eks. gennem kompetenceudviklingstilbud.

Indsatser i nærområder

I forhold til internationale aspekter af lovforslaget har Dansk Røde Kors følgende kommentarer til forslagets almindelige bemærkninger på side 15 om insatser i nærområder, herunder oprettelse af modtagecentre m.v. i nærområder:

Dansk Røde Kors er enig i, at flygtninge og internt fordrevne bedst hjælpes så tæt på deres oprindelige hjem som muligt, hvor det er nemmere kulturelt for de fordrevne familier at tilpasse sig samtidig med, at det letter mulighederne for at vende tilbage og for at blive reintegreret. Samtidig ønsker de fleste flygtninge også at blive så tæt på deres oprindelige hjem som muligt. En indsats for at løfte denne målsætning er allerede finansieret over Nærområdeinitiativet, som med fordel kunne styrkes.

Dansk Røde Kors er ikke enig i, at Danmark eller EU skal oprette og drive egne og parallelle modtagelsescentre eller lejre i tredje lande, hverken med eller uden partnerlandets samtykke. Modtagerlandene skal have et grundlæggende ejerskab og ansvar for deres egen flygtningepolitik, således som det er tilfældet her i landet. Såfremt tredje lande selv ønsker at oprette egne modtagelsescentre, ser Dansk Røde Kors gerne, at Danmark og EU bidrager med finansiering og teknisk kapacitet hertil.

Dansk Røde Kors står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen

Anders Ladekarl
generalsekretær